

VÝVOJ LESNICKÉHO ŠKOLSTVÍ V SOUVISLOSTI S POTŘEBAMI LESNICKÉ PRAXE

Evolution of forestry education in relation to needs of practice

Abstract

This article analyses the evolution of forestry education in the Czech Republic using available sources of information and compares the situation of the past and present. In 1756 the first document was published which was used as forestry textbook. The first forestry school was established in the Czech Republic in Blatna near Chomutov by Jan Ehrenwert in 1773, and another one in 1823 in Moravia in Dačice by Vincenc Hlava. These schools were satisfying the needs of large forest owners. After establishment of Czechoslovakia in 1919 the Ministry of Agriculture approved the principles of forestry education that were very progressive for those days. During the 20th century number of schools as well as their specialisation were changing but always considered the needs of forestry as the most dominant. Nowadays the number of 12 forestry-training centres, 6 secondary forestry schools and 2 forestry faculties in the Czech Republic is too high and influences the quality of the Czech school system. Reorganization of educational system in this country is necessary to be done in the future.

Klíčová slova: lesnické školství, historie lesnického školství, potřeba vlastníka lesa, střední lesnická škola, lesnická fakulta, počet absolventů, uplatnění absolventů, lesnická odborná učiliště

Key words: forestry education, history of forestry education, forest owner's need, secondary forestry school, forestry faculty, number of graduates, the possibility to find the job, forestry training centre

ÚVOD

Snahy o vzdělávání lesního personálu jsou pravděpodobně stejně staré jako snahy o hospodářské využití lesů i když snahy, které byly již institucionalizovány, tj. vzdělávání ve školské formě datujeme teprve kolem roku 1775 na tehdejší Karlově univerzitě. V každém případě měly tyto historické snahy společného jmenovatele. Byly vyvolány potřebou majitelů lesů, potřebou lesnické praxe. Srovnáme-li však dnešní potřeby českého lesnictví s obory, které dnešní lesnické školy zavádí, akreditují, a hlavně jaké počty absolventů produkují, nelze se ubránit pocitu, že dnešní obsahová náplň lesnického školství je spíše výsledkem nepromyšlené školské politiky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy než výsledkem potřeby lesnické praxe. Nebude proto na škodu pokusit se srovnat historický vývoj lesnického školství v porovnání s potřebami tehdejší praxe a samozřejmě z tohoto pohledu hodnotit i dnešní stav.

PŘÍPRAVA ODBORNÝCH PRACOVNÍKŮ V OBDOBÍ PŘED VZNIKEM LESNICKÝCH ŠKOL

Zmínky o činnosti v lesích registrujeme již v době kolonizace. V těchto starých dobách se lesní služba omezovala převážně jen na myslivost, hájení zvěře a ochranu lesního majetku. Nižší zaměstnanci tehdejších panství se rekrutovali z řad vlastních poddaných. Proto nebyl potřebný žádný průkaz o způsobilosti pro získání zaměstnání myslivce. Rozhodovaly především fyzické schopnosti a důvěra představených ve svědomitost a poctivost uchazeče. Takto vybraní hajní mnohdy neznali ani číst a psát (dokladem jsou tehdejší soudní protokoly). Pro výkon služby na výše postavených místech (od správce plesí výše) byla, vedle reprezentativního vystupování, vyžadována znalost psaní a počtů. V případě nedostatku takto kvalifikovaných vlastních poddaných byla tato místa obsazována cizími svobodníky, na královských panstvích i osobami stavu panského. Na mnoha šlechtických panstvích byla obsazována místa nadlesních pobočními myslivci a nebo komorníky beze všeho vzdělání, aby se ušetřilo na finančních prostředcích na penze. Myslivci (fořtknechtí) se počítali k panské čeledi. Náplň práce však spíše vycitujeme, než dokonale známe (JUKLIK 1933).

Prvním úřednickým stupněm byl waldbereiter, a druhým a zpravidla posledním, byl lovčí nebo fořtmistr, který na menších panstvích podléhal přímo majiteli a na větších majetcích vrchní administraci panství. K dosažení prvního úřednického stupně, ani k dalšímu postupu nebylo zapotřebí žádných zkoušek. Postačovalo k tomu pouhé formální pasování na myslivce. Aby se vyučenci v myslivosti mohli uchytit na jiných panstvích, po případě v jiných zemích, vystavoval jim myslivec, u kterého se vyučili, výuční listy. Byla to soukromá osvědčení o jejich způsobilosti pro mysliveckou službu a jejich znalostech vysokého lovu. Sloužila také jako osobní průkaz při hledání služby i při vyžadování podpor od mysliveckých úřadů nebo od zaměstnaných myslivců a hajných. Někteří z nezaměstnaných čekatelů na mysliveckou službu se nedovedli, a někdy také ani nechtěli, služebně uchytit a časem zpustli tak, že se stali řemeslnými tuláky, tzv. faciiry. Je zajímavostí, že faciiry existovali ještě v 50. letech minulého století a někteří dříve narození kolegové se s nimi ještě setkali.

LESNICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ V 16. -19. STOLETÍ

S rozvojem společnosti rostla také spotřeba dříví a vznikla potřeba jejich řádného obhospodařování. Způsoby obhospodařování byly stanoveny pomocí vznikajících lesních řádů a instrukcí. Tyto instrukce obsahovaly návody na hospodaření v lesích, které byly odvozeny především z praktických zkušeností lesního personálu. Postupem času se objevila odborná literatura, především v německém jazyce. Obavy z nedostatku dříví vedly v roce 1754 k vydání lesního řádu pro Čechy, zvaného „Císařský a královský patent lesů a dříví, ustanovení v Království Českém se týkající“ (Tereziánský lesní řád), kterým bylo, mimo jiné, uzákoněno zavedení přísných zkoušek z lesnictví pro myslivecké učně. Vedle zlepšení kvalifikace odborných lesních zaměstnanců to mělo omezit počet uchazečů do učení a nárůst nezaměstnaných myslivců, hlavně obtížných faciirů. Zavedení povinných zkoušek z lesnictví pro myslivecké učně působilo vídeňské státní radě značné potíže, protože neměla dostatek k tomu schopných zkušebních komisařů z řad státních úředníků nebo úředníků zaměstnaných na českých soukromých panstvích. Zkoušet měli krajší examinatori z řad vyšších lesních zaměstnanců

(PINC 2003). Nejvyšší královský lovcí hrabě Kinský pomohl vídeňské vládě z nesnázi tím, že v roce 1756 pověřil chlumeckého fojtmistra Ranga sepsáním instrukce, která sloužila jako učebnice pro „holzgerichte Jäger“, s dodatkem pro „Waldbereiter“, a navržením formuláře vysvědčení o složené zkoušce. Zkoušky byly rozděleny na nižší, platné pro výkonné myslivce a vyšší, vyžadované u vedoucích lesníků. Název myslivce se převážně udržel až do poloviny 19. století, kdy přecházel v označení lesník.

Vznik lesnického školství

Z potřeb lesnické praxe byly v českých zemích u některých velkostatků zřizovány tzv. mistrovské školy. První byla založena v roce 1773 lesmistrem Janem Ehrenwertem v Blatné u Chomutova a první česká mistrovská škola v roce 1821 lesmistrem Vincencem Hlavou v Dačicích na Moravě. Z podnětu České lesnické jednoty byla otevřena z počátku dvouletá lesnická škola v Bělé pod Bezdězem; od roku 1865 tříletá, přejmenovaná na Vyšší lesnický ústav a přeložená v roce 1894 do Zákup. Tento ústav měl v náplni činnosti také postgraduální vzdělávání a vědeckovýzkumnou práci. Morava předstihla Čechy otevřením lesnické školy v Úsově v roce 1852, která byla přeložena v roce 1867 do Sovince a v roce 1896 do Hranic na Moravě. Obě tyto školy byly německé. První česká dvouletá revírnícká škola vznikla v roce 1884 v Písku. V roce 1899 se k ní přidružila tříletá vyšší revírnícká škola.

Potřebou lesnického vzdělávání s ohledem na potřeby lesního hospodářství se v roce 1914 se zabývala Česká lesnická jednota a na jejím jednání formuloval dr. ing. Rudolf Haša požadavek, aby byla prováděna všestranná výchova lesníkovy osobnosti (KOKES 1983) na třech stupních škol: jednoleté hájenské, čtyřleté střední a na vysoké škole.

LESNICKÉ ŠKOLSTVÍ VE 20. STOLETÍ

Lesnické školství od vzniku ČSR do roku 1945

Roku 1919 přijalo Ministerstvo zemědělství ing. Hašou navrhovanou organizaci lesnického školství za svůj program. Byly uveřejněny organizační stanovby lesnických škol. Při jejich budování se vycházelo z těchto zásad:

- 1) organizaci našeho lesního hospodářství nejlépe odpovídá třístupňové lesnické školství
- 2) počet škol se má řídit potřebou lesnického dorostu v praktickém lesním hospodářství
- 3) počet žáků ve třídě má být stanoven hledisky pedagogickými a didaktickými
- 4) vlastní výchova má zahrnovat všechny stránky lidské osobnosti
- 5) školským pracovníkům musí být dána určitá volnost pro tvůrčí a iniciativní činnost
- 6) výchovu je nutno provádět podle zásad tzv. činné školy, kde se žáci vychovávají i vlastní činností na školním polesí. Přitom si ověřují a utvrzují poznatky získané teoretickým studiem a vytvářejí si správný postoj k tělesné práci.

Pokud si dobře pročteme tyto zásady, navržené Rudolfem Hašou v roce 1914, stěží si lze i dnes představit lepší doporučení pro výchovu lesnického dorostu.

Bez státního zásahu zanikl nižší a později vyšší lesnický ústav v Hranicích a revírnícká škola v Českých Budějovicích. V roce 1919 byla otevřena škola pro lesní hajné v Berouně, která byla později přemístěna do Jemnice na místo postátně vyšší lesnické školy přestěhované do Hranic. Ústavy v Písku a Zákupch byly zestátněny a postupně přeorganizovány na školy středního typu.

Byla také otevřena nová hájenská škola v Nasavrkách a Chrudimi. Mnichovským diktátem a později vytvořeným Protektorátem Čechy a Morava nastalo i pro lesnické školství nové období. Odrůžením pohraniční odpadly školy v Zákupch a v Chebu. Koncem školního roku 1939/40 byla zrušena česká vyšší lesnická škola v Hranicích. Docházejícím ročníkům této školy poskytla útulek rolnická škola v Přerově. Byla zrušena i hájenská škola v Jemnici. Zbyly jen vyšší lesnická škola v Písku, a hájenské školy v Domažlicích a Nasavrkách.

Lesnické školství od roku 1945

V roce 1945 začalo nové období lesnického školství. První doba po okupaci byla věnována hlavně obnově sítě lesnických škol. Byly obnoveny moravské lesnické školy v Hranicích (vyšší) a Jemnici (nižší). Místo zákupské školy byla otevřena česká Vyšší lesnická škola v Trutnově, místo školy v Chebu, česká hájenská škola v Bělé pod Bezdězem, která byla později přestěhována do Šluknova. Síť hájenských škol byla rozšířena o nové školy v Táboře a Bruntále.

Důležitou změnou bylo vytvoření čtyřstupňové soustavy lesnického školství. Doplňujícím stupněm byla škola učňovská. Tento krok byl opět vyvolán praktickou potřebou, protože v lese se stále ve větším rozsahu objevovaly technologické mechanismy, motorové pily, přibližovací traktory atd. Proto bylo zapotřebí jejich obsluhy příslušným způsobem školit. První návrh přípravy mladých lesních dělníků vznikl již v roce 1947. Podle vyhlášky ministra sociální péče byli odbornými lesními dělníky jen ti stálí dělníci, kteří úspěšně absolvovali úředně uznávaný kurs. Tím byla započata příprava odborných dělníků. Kurzy byly určeny především pro dospělé frekventanty, jejichž znalosti, návyky v používání techniky a technologie práce se měly změnit jen předváděním úkonů. Organizovaná příprava mladých lidí pro povolání v lesním hospodářství byla v roce 1948 spojena s vybudováním výcvikových středisek. Ta byla zřízena Československými státními lesy se sídlem v Praze. Učební doba byla dvouletá.

Počátkem roku 1950 byl zaveden samostatný učební obor lesař s dvouletou učební dobou. Zavedení učební oboru bylo významným opatřením pro doplňování počtu stálých kvalifikovaných lesních dělníků, kterých bylo do té doby velmi málo. V tomto roce byla zřízena i střediska pracujícího dorostu. Učební obor lesař byl zachován jako dvouletý. Během doby docházelo u tohoto oboru k častým změnám koncepčním i obsahovým, podmíněným zaváděním mechanizačních prostředků do lesního hospodářství. Jejich používání se setkávalo s potížemi, vyplývajícími z počátečních technických nedostatků.

Zvyšováním podílu mechanizace vznikla potřeba jejich kvalifikované obsluhy. V prosinci 1958 byl vydán zákon o výchově dorostu, který zavedl učební poměr jako jediný způsob výchovy učňů. Vyhláškami Ministerstva školství byly zřízeny tříleté lesnické obory lesař a lesní mechanizátor. Byly určeny jen pro chlapce. Podle tehdy platného školského zákona byla provedena modernizace obsahu učebních oborů. V dalších letech byly koncepce i obsah lesnických učebních oborů ještě mnohokrát měněny.

Byl také zaveden studijní směr lesní hospodářství, který měl poskytovat absolventům odborných učilišť úplné střední vzdělání potřebné k výkonu náročných dělnických povolání, technickohospodářských činností i pro studium na vysoké škole. Po roce 1990 byl tento směr zrušen.

V době svého vzniku byl význam učňovských škol přeceněn v tom smyslu, že byly tyto školy považovány za dostačující pro výchovu vedoucích lesních úseků. Ve shodě s tímto názorem byly zrušeny hájenské školy. Tento názor se ale ukázal mylným. V souladu se zvyšujícími se požadavky byly v roce 1957 opět zřízeny dvouleté mistrovské

školy (LMŠ). Zpočátku byly tyto školy zřízeny jako třídy při SLŠ v Písku a Trutnově a později jako samostatné dvouleté školy. Takže počátkem 60. let byly v českých zemích tři LMŠ: Strážnice, později nazvaná Bzenec, Šluknov a Vimperk.

Vedle denního studia na SLŠ a LMŠ byly zřízeny různé formy studia při zaměstnání, trvající 3 roky na LMŠ a 2 - 5 roků na SLŠ. V roce 1988 byla zřízena SLŠ ve Žluticích a v roce 1992 SLŠ ve Šluknově.

Vývoj vysokého lesnického školství v České republice

Vysokoškolské vzdělání mohli naši lesníci získat dlouho jen za hranicemi. Nejvíce studovali na Hochschule für Bodenkultur ve Vídni, která byla založena v roce 1872, a na jiných zahraničních vysokých školách. V Praze se přednášelo na vysokých školách také lesnictví jako přidružený předmět, od roku 1775 na Karlově univerzitě a od roku 1818 na Českém vysokém učení technickém.

Vlastní vysoké lesnické školy byly zřízeny teprve po vzniku Československé republiky na podnět Ústřední jednoty československého lesnictva. Tak bylo otevřeno dnem 1. března 1919 oddělení lesnického odboru při Českém vysokém učení technickém v Praze, které se stalo v roce 1952 samostatnou fakultou. V roce 1963 byla zrušena a převedena na Vědecký lesnický ústav v Kostelci nad Černými lesy.

V roce 1919 byla zákonem zřízena Vysoká škola zemědělská v Brně. Lesnický obor byl slavnostně otevřen v říjnu 1920. Po roce 1963, kdy byla zrušena lesnická fakulta v Praze, byla jedinou vysokou školou, vychovávající lesní inženýry v českých zemích.

V roce 1990 byla na základě zákona č. 170/1990 Sb. a usnesením Akademického senátu VŠZ v Praze (od roku 1995 Česká zemědělská univerzita) obnovena lesnická fakulta při této vysoké škole. Noví studenti mohli být sice přijímáni až v roce 1991, ale na obnovenu fakultu byli převedeni všichni posluchači oboru Meliorace z agronomické fakulty, který se na lesnické fakultě transformoval na obor Krajinné inženýrství, se specializací aplikované ekologie. V roce 1991 pak již byli přijímáni studenti na obor Lesní inženýrství. V roce 2003 byla fakulta přejmenována na Fakultu lesnickou a environmentální. Důvodem byly jednak celosvětové trendy v pojetí lesnictví jako součásti životního prostředí a také zaměření částí studentů na problematiku životního prostředí. V obsahově náplni studia se to projevilo zavedením ekologických předmětů.

V roce 1991 byl na lesnické fakultě v Brně otevřen studijní směr dřevařské inženýrství. Vzhledem k ucelenému studiu dřevařského inženýrství na lesnické fakultě došlo ke změně jejího názvu na fakultu lesnickou a dřevařskou. V roce 1995 byla Vysoká škola zemědělská v Brně přejmenována na Mendelovu zemědělskou a lesnickou univerzitu. Na lesnické fakultě pak v roce 1997 vznikl studijní směr krajinné inženýrství.

Současné lesnické školství v ČR

Lesnické školství mělo vždy dobrý zvuk, a zájem o studium na středních i vysokých školách výrazně převyšoval počty přijímaných uchazečů. I to zřejmě bylo jedním z důvodů, proč se na těchto školách počty studentů postupně zvyšovaly a zvyšoval se i počet škol. Tato tendence se přenáší i do současné doby. Současná síť středních odborných učilišť je tvořena 12 lesnickými a 1 integrovanou střední lesnickou školou. Střední odborná učiliště lesnická mají tříleté a dvouleté učební obory, které pokrývají prakticky veškeré odbornosti potřebné pro lesní výrobu.

Skutečností je, že dnešní vysokovýkonové technologie potřebují stále menší počet obsluhujících pracovníků a uplatnění absolventů učilišť je více než problematické. Na základě podnětů ze strany lesnické veřejnosti, zhodnocení zkušeností z řízení lesních podniků v sousedních státech s tržním hospodářstvím a zvažování potřeb vlastníků men-

ších lesních celků došlo po dohodě s Ministerstvem školství ke zřízení experimentální dvouleté lesnické školy ukončené závěrečnou zkouškou pro absolventy středních odborných učilišť lesnických. Studium bylo zřízeno v roce 1992 při stávajících středních lesnických školách v Písku a Šluknově. Absolventi tohoto studia byli připravováni pro výkon manuálních prací na základě vědomostí, získaných dvouletým nástavbovým studiem. Také by měli být schopni pod vedením odborného lesního hospodáře pečovat o menší lesní majetky. V roce 1994 byl však tento experiment na SLŠ v Písku a Šluknově ukončen.

Po úpravě studijního plánu a učebních osnov a vytvoření předpokladů pro přijetí zájemců o studium s delší praxí v lesním hospodářství bylo podobné studium otevřeno na SOUL ve Vimperku. Přičleněním studijního oboru k stávajícím dvěma učebními oborům vznikla první integrovaná střední lesnická škola, řízená Ministerstvem zemědělství ČR.

I ve středním odborném školství se situace v posledních desetiletích změnila. Zatímco dříve tyto školy přijímaly omezený počet studentů, od počátku 80. let se začaly přijímat poměrně vysoké počty uchazečů a dokonce došlo i k nárůstu počtu škol, z původních tří škol po 2. světové válce na současných pět. Příprava studentů na těchto školách je zaměřena na praktický výkon povolání lesního hospodáře. V současnosti studuje na těchto školách okolo 930 studentů a ročně z nich vychází mezi 250 - 300 absolventů. Z nich více jak 20 % nastupuje studium na lesnických a dřevařských fakultách. V letech 1996 a 1997 schválilo Ministerstvo školství projekty zřízení vyššího odborného studia na středních lesnických školách v Písku a Trutnově. Toto studium bylo na SLŠ Písek tříleté a na SLŠ Trutnov dvouleté. V současnosti je toto studium na obou školách tříleté.

Lesnická fakulta České zemědělské univerzity v Praze měla od svého znovuočtení dva směry: aplikovanou ekologii a krajinné inženýrství. V roce 1991 zahájil studium směr lesního inženýrství. V roce 1994 byly zřízeny ještě dva studijní směry: dřevařské inženýrství a bakalářské studium hospodářské a správní služby v lesním hospodářství. Počátkem roku 1995 byl název Vysoké školy zemědělské v Praze změněn na Českou zemědělskou univerzitu a v roce 2003 lesnická fakulta změnila svůj název tak, aby souhlasil s daleko širším studijním programem na Lesnickou a environmentální fakultu ČZU. V roce 2001 prošla tato fakulta akreditačním řízením MŠMT podle zákona o vysokých školách a bylo jí přiznáno právo poskytovat ucelené univerzitní vzdělání na tyto obory:

1. Bakalářské studium specializované ve dvou směrech, a to Hospodářská a správní služba v lesním hospodářství a Územní technická a správní služba
2. Bakalářské studium (jako prvního stupně studia magisterského) pro lesnictví, krajinné inženýrství, dřevařství a aplikovanou ekologii
3. Magisterské (inženýrské) studium lesního inženýrství, krajinného inženýrství, dřevařského inženýrství a inženýrské (aplikované) ekologie
4. Doktorandské studium ekologie, aplikované a krajinné ekologie, pěstování lesa, ochrany lesa a myslivosti, Dendrologie a šlechtění lesních dřevin, ochrany půdy a meliorací, hospodářské úpravy lesů, techniky a mechanizace v lesním hospodářství, zemědělské a lesnické hydrologie, ekonomiky a managementu – řízení a ekonomiky podniku.

Fakulta využívá Školní lesní podnik v Kostelci nad Černými lesy, který již od roku 1935 plní významnou funkci demonstračního a výukového objektu.

Lesnická a dřevařská fakulta Mendelovy univerzity v Brně měla v té době tři směry: lesní inženýrství, dřevařské inženýrství a krajinné inženýrství. V roce 2002 dochází na Lesnické a dřevařské fakultě v Brně také k zásadní změně v pojetí studia. Dobíhá studium tří studij-

ních oborů pětiletých – lesní inženýrství, dřevařské inženýrství a krajinné inženýrství. Nově koncipované struktury výuky vycházejí, podobně jako na České zemědělské univerzitě v Praze, z jednotného evropského univerzitního systému, tj. nově akreditace studijních programů bakalářského, magisterského a doktorandského studia. V roce 2002 byla zahájena výuka na nově akreditovaných třech tříletých bakalářských oborech – lesnictví, dřevařství a krajinářství. Na toto nové studium bude navazovat dvouleté magisterské studium ve stejných oborech a doktorandské studium zůstává přísně výběrové jako doposud. Škola má i výukový objekt a to Školní lesní statek Masarykův les.

ZÁVĚR

Jestliže hodnotíme vývoj lesnického školství v celé jeho historii, musíme konstatovat, že až do nedávné minulosti se struktura a zaměření škol vždy řídilo potřebou praxe a vlastníků lesů. Lesnické školy byly také školami přísně výběrovými, přijetí bývalo velkým problémem a také zárukou určité kvality uchazeče. V 90. letech minulého století však v českém lesnickém školství proběhl proces, který byl motivován ne vždy potřebou praxe, ale snahou o zachování stávajícího počtu škol, nebo dokonce jeho zvyšování. Mimo přirozené snahy o udržení zaměstnanosti je důvodem tohoto stavu i financování škol ze strany státu, kdy je vytvořen systém, spočívající v přidělu finančních prostředků na jednoho studenta. To pak nutně vede k navyšování počtů studentů bez ohledu na to, jaké najdou po skončení studia uplatnění.

Dalším problémem vysokého počtu přijímaných studentů je jejich kvalita. V současné době se procento přijatých z celkového počtu zájemců blíží k hodnotě 100 %. Za tohoto stavu je jistě iluzorní představa o kvalitativním výběru při přijímacím řízení.

Konečně, posledním hlediskem je hledisko ekonomické. Jestliže dnes vychází ze středních a vysokých lesnických škol téměř 600 absolventů ročně a v lesnických a jemu příbuzných oborech nalezneme uplatnění cca 10 % z tohoto počtu, je na místě otázka, zda je pro stát efektivní podporovat takovou strukturu škol. Na jedné straně je zde nezpochybnitelné právo na vzdělání, na straně druhé pak efektivita investic do vzdělání, které nenalezne uplatnění. Je sice pravda, že lesnické studium je polyhistorické a absolventi nacházejí uplatnění i v jiných oborech. Při srovnání se sousedními zeměmi s tržním hospodářstvím však zjišťujeme, že lesy lze obhospodařovat se stále menšími počty odborného personálu. Z důvodů vysokého podílu personálních nákladů na celkových nákladech bude bezpochyby docházet i u nás ke snižování počtu hospodářských pracovníků. Tyto skutečnosti naznačují, že bude muset v budoucnu dojít nejméně ke změně financování vzdělávacích procesů v lesnictví a to tak, aby nový systém inicioval využitelnost a kvalitu absolventů lesnických škol.

LITERATURA

- JUKLÍK, S.: Nástin vyučování lesnického školství vůbec, na území našeho státu v období popřevratovém. Lesnická práce, 1933, s. 35-56.
- KOKEŠ, O.: Vznik a vývoj lesnického školství s českým jazykem vyučovací až do postátnění. Praha: Státní zemědělské nakladatelství 1983. 83 s.
- PINC, J.: Přehled historie lesnického školství v Čechách a na Moravě. Písek: Matice lesnická Písek 2003. 105 s.

Evolution of forestry education in relation to needs of practice

Summary

This article describes the evolution of forestry education in the Czech Republic and compares the influence of the forestry practice on the forestry education system in the past and today. The first forestry school was established in the Czech Republic in Blatna near Chomutov by Jan Ehrenwert in 1773, and another one in 1823 in Moravia in Dačice by Vincenc Hlava. These schools were satisfying the needs of large forest owners. After establishment of Czechoslovakia in 1919 the Ministry of Agriculture approved the principles of forestry education that were of very high quality:

- 1) three-level school system
- 2) the amount of schools has to respect needs of practice
- 3) the amount of students in a classroom has to respect pedagogical principles
- 4) the education has to include all aspects of personality development
- 5) there has to be also practical training at school forest district
- 6) education has to be done according to the principles of so-called active school when students fulfil tasks in the school forest district and use theoretical knowledge in practice

While in the past the forestry education adapted itself to the needs of practice, today it has been modified especially according to the financing conditions defined by state. There are 12 forestry-training centres, 6 secondary forestry schools and 2 forestry faculties in the Czech Republic. Financing system of schools in general is based on allocation of financial means for each student. This leads to the effort to accept as much students as possible to get sufficient amount of financial means. High amount of accepted students means lower knowledge and skill demands for entrance examinations. In some cases almost 100% of applying students are accepted. Another problem is that just about 10% of graduates cannot find a job in forestry after graduation. All these facts give presumption for necessary changes in school system in the Czech Republic that would influence also forestry education.

Recenzent: Prof. Ing. L. Šišák, CSc.